

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมนะ ฟังธรรม โลกเขาตื่นตื่นกัน ตื่นตื่นทางโลก ทางโลกเขาตื่นตื่นกัน ใครไปท่องเที่ยวรอบโลกมา เห็นว่าโลกนั้นเจริญ ประเทศนั้นเจริญ เขามองกันอย่างนั้นไง โลกเจริญ แต่ถ้าในทางธรรมนะ ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพราะต้องเตือนสติ ต้องเตือนหัวใจของเรา ถ้ามีสติปัญญาในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามีสติมีปัญญารุ่งขึ้น เราเข้าใจเรื่องโลกได้ ถ้าเรามีการท่องเที่ยวเที่ยวมารอบโลก เขาเห็นความเจริญของโลกนั้น เราก็ไปดูมาเพื่อการแข่งขัน เพื่อความรู้เท่ารู้ทันโลกเขา ถ้ารู้เท่ารู้ทันโลกเขาเสร็จแล้วทุกคนก็ตายไป ตายไปด้วยความอาลัยอาวรณ์ ตายไปด้วยความทุกข์ความยาก ตายไปด้วยความหวังหาอาลัย

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเราเห็นไหม หวานเป็นลม ขมเป็นยา ถ้าหวานเป็นลมนะ สิ่งต่างๆ ที่เป็นความชื่นชม เป็นมารยาทสังคม เป็นความดีงาม นี่หวานเป็นลม สิ่งที่ดีธรรม เราไปที่สิ่งที่เราหอมหวาน เราชอบใจ เราพอใจ สิ่งนั้นเป็นความดีงาม ความดีงามนะ นี่มารยาทสังคมไป

สิ่งที่เราแสดงธรรม เราฟังธรรมที่ไหนมันเป็นสิ่งที่เป็นความพอใจ ความพอใจนั้นให้เราศึกษาเราค้นคว้าขึ้นมา หวานเป็นลม เรามาวัดมาวากันด้วยมารยาทสังคม ด้วยคุณงามความดีของเรา นี่หวานเป็นลม ชักชวนกันมา มีศรัทธามีความเชื่อชักชวนกันมา นี่หวานเป็นลม มีความชื่นใจ มีความพอใจ มีความสุขใจของเรา ความสุขใจของเรา เห็นไหม คนที่เขาไปเที่ยวรอบโลกมาเขาก็มีความสุขใจของเขาเหมือนกัน แต่มีความสุขใจของเขา เขาเพลินไปในวัตถุ เพลินไปในสิ่งที่ยึดมั่นถือมั่นทางโลกเขา

แต่หัวใจของเขาไม่มีที่เกาะ ไม่มีที่ยึดมั่นของเขา แต่หวานเป็นลมของเราเห็นไหม สิ่งที่ดีชื่นชมในพระพุทธศาสนา ชื่นชมในการทำบุญกุศลของเรา เราก็เป็นอามิสของเราเหมือนกัน เป็นอามิสขึ้นมาแต่ก็มีหลักมีเกณฑ์ในพระพุทธศาสนา ทาน ศีล ภาวนา

ถ้าภาวนาของเราจะ เราจะภาวนาของเรา เห็นไหม ขมเป็นยา ความขม ขมเป็นยา ถ้าเราเจ็บ ไข้ได้ป่วยขึ้นมา เรากินยาของเรา เราดูแลสุขภาพของเรา นี่ขมเป็นยา ขมนั้นจะทำให้ความเจ็บไข้ ได้ป่วยนั้นหายไป สิ่งทีเี่ยนว่าตายเกิดขึ้นมา เวียนว่าตายเกิดมาด้วยพญามาร

เวลาพญามาร เรือนยอดของมาร เรือน ๓ หลัง ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันมีเรือน ยอดของมาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้หักเรือนยอดนั้นแล้ว แล้วเอาวิธีการหักเรือนยอด มาสอนเรา นี่ขมเป็นยาๆ มันต้องมีสติมีปัญญา มีการกระทำของเราขึ้นมา

ถ้าไม่มีการกระทำขึ้นมา มันก็เวียนว่าตายเกิดขึ้นมา เห็นไหม หวานเป็นลมๆ เราก็มีความ ชื่นชม มีความหอมหวานกัน มีความคู่คี่กัน มีความพอใจต่อกัน นี่มันเป็นเรื่องลมๆ แล้งๆ แต่ ขณะลมๆ แล้งๆ นะ ในรัตนตรัยของเรา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สัจธรรมเป็นที่พึ่งอาศัย ของเราได้ ถ้าเป็นที่พึ่งอาศัยของเราได้ วัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ให้เราได้ทำตามประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรมใครเป็น คนสร้างขึ้นมา? มนุษย์ มนุษย์ที่รวมกัน มนุษย์ที่มีจิตใจเป็นธรรม มีวัฒนธรรม วัฒนธรรมของใคร ละ

วัฒนธรรมของใครในลัทธิศาสนาใดเขาก็มีวัฒนธรรมของเขา ในลัทธิศาสนาของเรา เราก็ มีวัฒนธรรมของเรา ถ้ามีวัฒนธรรมของเราจะ ทาน สีล ภาวนา เราก็ทำของเรา เห็นไหม เวลาทำ ทานขึ้นไปเขาถึงบอกว่าเป็นผู้นำๆ ผู้นำขึ้นมาเพื่อจะสร้างอานาจาสนามารมี องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าไปพบสังฆกรรมแบบนั้นเหมือนกัน

แต่เวลาเราขมเป็นยา เราจะมีสติปัญญาของเรา เราจะควบคุมใจของเรา ถ้าเราควบคุมใจ ของเรา เห็นไหม มีสติ ถ้ามีสติควบคุมใจของเรา ที่มันคิดมันฟุ้งมันซ่านไป มันฟุ้งมันซ่านไป เพราะเหตุใด แล้วถ้าเรามีสติ ถ้ามันยังรักษาตัวมันไม่ได้ เราก็มีคำบริกรรมของเรา พุทธานุสติ ธรรม มานุสติ สังฆมานุสติ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา นี่ขมเป็นยาๆ

ถ้าขมเป็นยา ถ้ามันเอาใจของเราไว้ได้ นะ โรคภัยไข้เจ็บมันผ่อนคลาย มันหายไป มันจะมี ความสดชื่นมาก คนเจ็บไข้ได้ป่วยมันทุกข์ๆ ยากๆ นะ แล้วไข้ใจ ไข้ของกิเลสตัดหาความทะยาน อยากมันครอบคลุมหัวใจนี้ไว้ ถ้าครอบคลุมหัวใจนี้ไว้ เราจะเข้าไปเผชิญหน้ากับมันอย่างไร

นี่ธรรมชาติส่วนบุคคล ถ้าเราทำได้มันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นการเผชิญความจริงของเรา ถ้าเผชิญความจริงของเรา ความสะอาดบริสุทธิ์ของแต่ละบุคคล ใครจะการันตีของใครได้ ถ้าความสะอาดบริสุทธิ์มันเป็นเรื่องเฉพาะตน หัวใจของเรามันเป็นเฉพาะหัวใจของเรา

ถ้าหัวใจของเรา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา นี่หวานเป็นลมศึกษา มา เห็นช่องเห็นทาง เห็นการกระทำทั้งหมด มันควรทำได้ওয়ั้น เรารู้ไปหมดเลยว้เราควรทำความดี ควรเมตตาตัวเราเอง เราควรจะให้เวลาแก่ตัวเราเอง เราควรจะทำศีล สมาธิ ปัญญา ให้ธรรมจักรเกิดกับตัวเราเอง นี่เราคิดได้ทั้งนั้นแหละ เราทำไม่ได้ เห็นไหม หวานเป็นลม แล้วมันก็ลอยลมไป ผัดวันประกันพรุ่งไป

เวลาจะเอาจริงเอาจังขึ้นมา นี่ขมเป็นยา นั่งไปก็เจ็บปวด นั่งไปมันก็มีความอึดอัดขัดข้อง เรามาอยู่ป่าอยู่เขา เรามาอยู่ของเราคนเดียวทำไม คุณิ ทางโลกเขามีความสุขมีความสงบ มีความรื่นเริงกัน ทำไมเราต้องมาหมกมุ่นอยู่อย่างนี้ นี่ถ้ามันหมกมุ่นนะ

อยู่คนเดียวให้ระวังความคิด มันจะมีความคิดของมันขึ้นมายุ่งงั้น ความคิดมันจะคิดคืดันในหัวใจของเรา

ถ้าเรามีสติปัญญานะ เราเป็นสัตว์ประเสริฐ เห็นไหม ช้างในฝูง ช้างโทนมันออกจากฝูงของมันไป มันต้องอยู่ของมัน โดคเดี่ยวของมัน มันต้องดูแลตัวของมัน ถ้าช้างเป็นฝูง คุณิ ไปไหนใครจะล่า เขาเห็นเป็นโขลงช้าง เขาก็ไม่กล้ากระทำ นี่มันพึ่งพาอาศัยกัน พอมันพึ่งพาอาศัย มันจะอยู่ด้วยความโดดเดี่ยวของมันไม่ได้

ถ้าอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ความเป็นอยู่ของมันจะลงน้ำ จะกินอาหาร มันก็ต้องแบ่งสรรกัน แต่ช้างโทนมันไปของมันตัวเดียว มันจะกินจะอยู่ของมัน มีความสุขสบายของมัน แต่ความปลอดภัยของมัน มันก็ต้องรักษาตัวของมันเอง

นี่ก็เหมือนกัน เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ขมเป็นยาๆ แยกออกมาแล้วมันมีความคิด ความวิตกกังวล มีความทุกข์ความยากไปหมดเลย นี่ขมเป็นยา แต่ความขมนี้มันจะหอมหวาน ถ้ามันจะหอมหวานต่อเมื่อมันรักษาตัวมันเองได้ มันมีอิสระ มันมีเสรีภาพของมัน นี่พูดถึงว่ามันแยกจากฝูงมันไปนะ

แล้วเราจะออกมาวิเวก เราจะออกมาประพฤติปฏิบัติของเราตามความเป็นจริงของเรา ถ้าเราแยกของเราออกมา เห็นไหม ความคิดมันก็มีของมันธรรมดาของมัน เราอยู่ในสังคมมันก็มี ความคิดเหมือนกัน แต่ความคิดมันไปเกาะเกี่ยวกับสังคมนั้น เห็นไหม เทียบมารอบโลก ไปรู้ไปเห็นต่างๆ เอาหัวใจไปทิ้งไว้กับวัตถุนั้น หัวใจไม่เป็นอิสระของเรา อยู่กับสังคมเราก็อาศัยพึ่งพากันไป มันก็อบอุ่นของมันไป นี่หวานเป็นลมๆ มันจะไม่มีอะไรคิดไม่คิดมือมันไปเลย

ขมเป็นยา เวลามันแยกออกมา แยกออกมา ถ้ามันมีความรู้สึกนึกคิดของมัน มันคิดคืนในหัวใจของเรา เรามีสติปัญญา เห็นไหม ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีเนื้อหาสาระ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันมีเหตุมีการกระทำของมัน มันเป็นจริงขึ้นมา มันก็รู้ของมัน

ถ้าใจมันตั้งมั่นได้ ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามาได้ ใจเราตั้งมั่นได้ เรามีความสุข นี่ขมเป็นยา มันมีความหอมหวานของมัน ทำไมเราอยู่ได้ สิ่งที่เราแสวงหามาเป็นสมบัติบ้า หามาแล้วไม่เป็นของเราจริงสักอย่าง เราต้องพึ่งพาอาศัย...ใช่ เราต้องพึ่งพาอาศัย เพราะชีวิตนี้มันมีค่า เพราะชีวิตนี้ต้องใช้ปัจจัย ๔ ปัจจัยเครื่องอาศัยเราก็หาสิ่งนั้นมาดำรงชีวิต แล้วชีวิตมีแก่นนี้หรือ มันลอยลมไปหมดเลย ไม่มีอะไรเป็นสมบัติของเราเลยหรือ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามามหาศาล เวลาตายไป ไปเกิดใหม่ก็ต้องไปศึกษากันใหม่

แต่ถ้าเราปฏิบัติของเรา เราเป็นความจริงของเรา สติมันก็เข้มข้นขึ้นมา ถ้าเกิดสมาธิขึ้นมา พันธุกรรมของมันได้ตัดแต่งแล้วละ คนทำความสงบของใจเข้ามาได้มากขึ้น เห็นไหม ในสมัยพุทธกาลมีพระองค์หนึ่งสำรวจระวังมาก ใครๆ ก็เข้าใจว่าพระองค์นี้เป็นพระอรหันต์ ไปบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่านี่พระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไม่ใช่หรอก เรียกสันตกายมา สันตกายเคยเกิดเป็นราชสีห์มา ๕๐๐ชาติ เห็นไหม มันตัดแต่งของมันมา สงบเสงี่ยม มันนอนนิ่ง ราชสีห์มันจะออกหาอาหารของมัน มันต้องนอน แล้วมันจะตื่นขึ้นมาในท่าเดิมของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เขาตัดแต่งของเขามา ๕๐๐ชาติ มันสงบเสงี่ยมขนาดนั้น แล้วออกมา คุณิ พระเข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกสันตกายมา แล้วเทศนาว่าการให้สันตกายฟังไปด้วย “สันตกาย กายนี้ ต้องรู้คั่นกายนี้ สงบเสงี่ยมแล้วให้แยกแยะว่าในกายมันมีอะไรเป็นของเรา สรรพสิ่งในโลกนี้” สันตกายพิจารณาตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป สันตกายเป็นพระอรหันต์วันนั้นนะ

นี่ไง สิ่งที่เราประพฤติปฏิบัติเป็นความจริงของเราขึ้นมา พันธุกรรมของมัน จิตของมันมีสติ มีสมาธิขึ้นมา ถ้าเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมามันก็เป็นธรรมจักร เป็นสัจจะ เป็นมรรคญาณในหัวใจของเรา ถ้ามันทำไม่ได้ มันทำความสงบของใจเข้ามา ช้างโตนมันแยกตัวมันออกไป มันก็พยายามอยู่ด้วยอิสรภาพของมัน อาหารของมัน ความเป็นอยู่ของมันไม่เบียดเสียด ไม่ต้องแย่งชิงกับใคร นี่ก็เหมือนกัน เราออกมาวิเวกของเรา ออกมาประพฤติปฏิบัติของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา มันก็ตัดแต่งพันธุกรรมของจิตของเราให้มีอำนาจวาสนาบารมี

เวลาเวียนว่ายตายเกิดในสังกมมนุษย์ เวลาเขามีมงคลตื่นข่าว เขาตื่นไปตามกระแสโลก เราก็มีจิตใจพิจารณาของเราว่าจริงหรือไม่จริง เราไม่แตกตื่นไปกับเขา เพราะเราได้ตัดแต่งพันธุกรรมของเรามา จิตใจของเรามีสติมีปัญญาของเราเข้ามา มันมีสัมมาสมาธิ มันรักษาใจตั้งมั่นของมันมา นี่ทำของเราขึ้นมาเป็นประโยชน์ นี่ไง หวานเป็นลม ขมเป็นยา ขมเป็นยาแต่มันจะหอมหวาน ไม่ใช่ขมไม่มีประโยชน์ ขมทำให้เราทุกข์เรายาก

เราทุกข์เรายากเพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของเราไม่มีใครสามารถทำให้เราได้ เราจะทำของเรา เรามีสติปัญญาของเรา เราตั้งใจทำของเรา ประโยชน์ที่นี้จะมีค่ามากนะ เราไปเห็นว่าประโยชน์สิ่งที่เป็นแร่ธาตุ สิ่งที่เป็นทรัพย์สมบัตินี้เป็นประโยชน์กับเรา มันเป็นจริงตามสมมุติ คือสมมุติที่เขาตีค่า ใช้ค่ากันทางโลก แล้วเราก็กินมาเป็นโลก มันมีค่าชั่วเรามีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก มันมีค่าต่อเมื่อเรามีชีวิตอยู่ แล้วถ้าเราสิ้นไป อะไรจะไปกับเราละ นี่เราคิดกันตรงนี้ พระพุทธศาสนาสอนที่มาไง

มนุษย์มาจากไหน มนุษย์เกิดมาทำไม มนุษย์ตายแล้วไปไหน ผลของวิญญูฯ ให้ดูตรงนี้ไง ปัจจุบันนี้เรามีสติมีปัญญานานี้แล้ว เห็นไหม มาทำบุญกุศลก็เพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมีของใจ ใจมันเรียกร้อง ใจมันอยากกระทำ แล้วได้ทำแล้ว ทำแล้วมีความสุข ทำแล้วมีความพอใจ นี่ให้เป็นอิสระ จิตใจที่เป็นสาธารณะมันยอมรับความเห็นต่าง

ความเห็นต่าง โลกเขาจะเป็นอย่างนั้น เขาจะไม่ทำก็เรื่องของเขา ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เราก็จะทำของเรา เรามีสติปัญญา ลมหายใจเข้าก็นี้ก็พุท ลมหายใจออกก็นี้ก็โธ มีสติปัญญากับเรา ไม่ใช่ลมหายใจทิ้งเปล่าๆ ลมหายใจนี้รักษาชีวิต แต่ถ้ามีสติปัญญา มีสติ สติเกิดจากจิต ปัญญา ก็เกิดจากจิต ถ้าจิตมันเกาะกับลมนี้ไว้ เกาะลมหายใจเข้านี้ก็พุท ลมหายใจออกนี้ก็โธ

สมบัติที่เขาแสวงหากันทางโลก เรามีสติปัญญาเราก็แสวงหาได้ แต่ถ้าเรามีสติกำหนดลมหายใจของเราขึ้นมา มันไม่หายใจทิ้งเปล่าๆ เกิดมาหายใจมีชีวิตนี้ แล้วถ้ามีสติปัญญา ลมหายใจนี้มีค่า นี่หายใจเพื่อดำรงชีวิต แล้วก็หายใจเพื่อบำรุงหัวใจ หัวใจได้เกาะที่นี้มันก็ไม่คิดไปนอกเรื่อง หัวใจได้เกาะที่นี้มันก็มีที่อาศัย เห็นไหม

ชมเป็นยา ไม่ใช่ชมโดยความชมชื่น ชมนี้ชมเพื่อความพอใจของเรา เรารักษาของเราขึ้นมา เราดูแลของเราขึ้นมา ไม่ปล่อยให้มันเร่รอนไปตามธรรมชาติของมัน นี่ธรรมชาติของกิเลสนะ

ถ้าธรรมชาติของธรรม เห็นไหม ธรรมะเหนือธรรมชาติ เพราะธรรมชาติของธรรมมันรู้จริงตามธรรมชาตินั้น แล้วสลัดทิ้ง อยู่เอกเทศ ไม่หมุนไปในวัฏฏะ ไม่หมุนไปตามธรรมชาตินั้น จิตนี้ไม่มีวันตาย มันจะหมุนเวียนไปในวัฏฏะ

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเป็นความจริงขึ้นมา ธรรมที่เหนือธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แล้วมันรู้เห็นจริงตามความเป็นจริงในหัวใจของตัวเอง แล้วสลัดตัดหาความทะยานอยาก เรือนยอดของมารนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้หักแล้ว เราจะหักเรือนยอดของเรา หักเรือนยอดในหัวใจนี้ให้หัวใจเป็นอิสระจริงตามความเป็นจริงของธรรม ให้เป็นธรรมเหนือโลก เห็นไหม ฟังธรรมเพื่อหัวใจของเรา เอวัง